

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:3903

av **Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD)**

Insatser för Östersjön

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med att återställa Östersjön mot bakgrund av de senaste decenniernas hårda miljöbelastning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strukturräkning bör lyftas fram som en åtgärd som underlättar upptag av näringsämnen för att minska läckage från jordbruk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för Helcom arbeta för att ytterligare bredda och fördjupa det regionala samarbetet i Östersjöregionen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser till sjöss för att minska övergödningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det krävs en helhetsstrategi i arbetet för att reducera problemen med plast i marin miljö och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökade resurser bör avsättas för att kartlägga flödena av plast, både mikroplast och makroplast, i samhället och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtgärder bör vidtas för att minska den totala användningen av plastprodukter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Östersjön är ett inlandhav med för Sverige och norra Europa fundamental betydelse i ekonomiskt, kulturellt och ekologiskt avseende. Östersjön associeras sedan tidigare med ett antal miljöproblem, där övergödning intar en framträdande roll. Detta inlandhav är särskilt känsligt i egenskap av sin begränsade vattenmängd och begränsade utbyte av vatten med intilliggande hav. Dessutom är Östersjön avrinningsområde i en region med 90 miljoner invånare. Sverige intar geografiskt en framträdande roll bland länderna kring Östersjön och kan förväntas ligga långt framme vad gäller miljöarbetet.

Problem med övergödning.

Övergödning, i synnerhet tillförsel av kväve och fosfor, orsakar syrebrist, bottendöd och algbloomning i en omfattning som frekvent beskrivs som alarmerande. Källorna till övergödning är flera, luftdeponi, orenade avlopp och näringsläckage från jordbruket kan nämnas. Problematiken är inte ny och sedan tidigare pågår regionala initiativ, bland annat för att reducera näringsläckage och oljeutsläpp. Här kan Helsingforskommittén (Helcom, bildades 1974) framhållas, ett forum för samordning av miljöfrågor med anknytning till Östersjön och som omfattar samtliga nio länder med Östersjö kust och EU.

Flera konventioner för skydd av Östersjöns miljö har tagits fram av Helcom och undertecknats av medlemsländerna. Den senaste trädde i kraft 2000 och uppdaterades senast 2013. I dokumentet uttrycker medlemsländerna att genom lagstiftning sträva efter att skydda Östersjöns marina miljö. I denna kontext bör framhållas att Östersjöns miljö och bestånd av fisk inte bara behöver skyddas och bevaras, utan snarare återställas mot bakgrund av de senaste decenniernas hårda miljöbelastning. Det är av stor vikt att Sverige fortsätter och intensifierar detta arbete, både nationellt och regionalt varför det även är önskvärt att de ekonomiska anslagen till stöd för detta arbete höjs.

Vetenskapen tillhandahåller flera förklaringsmodeller till varför Östersjön är övergödd, vilket i nästa steg utmynnar i olika teorier om vilka åtgärder som är mest effektiva för att motverka övergödningen. Ur politisk synvinkel vore det diskutabelt att försöka diktera vilka åtgärder som ska prioriteras framför andra, till exempel huruvida åtgärder till lands eller sjöss har bäst verkan.

Förvisso förordar Sverigedemokraterna en fortsatt restriktiv hållning vad gäller utsläpp av kväve och fosfor från källor till lands och vi ställer oss till exempel positiva till fortsatta försök med strukturkalkning som kan minska näringsläckaget från vissa typer

av jordar. Arbetet med att minimera näringsutsläpp från jordbruk och andra källor bör i princip också fortgå. Samtidigt bör man utreda möjligheten till åtgärder till sjöss för att åtgärda effekterna av övergödningen, till exempel syresättning och bortförsel av slam och/eller biomassa.

Sverigedemokraterna tar alltså inte ställning i en vetenskaplig diskussion, däremot avsätter vi medel som kan användas för ett flertal större pilotprojekt i syfte att minska övergödningen. Exakt hur dessa medel ska fördelas bör avgöras av ett råd med starkt vetenskaplig förankring. Resultaten från dylika projekt kan direkt reducera övergödningen och kan i nästa skede nyttjas regionalt.

Regionalt samarbete

Det noteras att länderna i det forna östblocket – Ryssland, Polen och de baltiska länderna – också bedriver ett seriöst arbete vad gäller Östersjöns miljö. Emellertid har dessa länder svåra ekonomiska prioriteringar att göra, varför regionalt samarbete framstår som naturligt. Bland annat genom Helcom är Sverigedemokraterna berett att arbeta för att ytterligare bredda och fördjupa regionalt samarbete på detta område.

Plast i marin miljö

Förekomsten av plast i marin miljö och andra ekosystem är ett tilltagande problem. Marin nedskräpning utgör ett större problem, givet att materialet sprids, bryts ned och tenderar att tas upp av vattenlevande djur i marina miljöer.

Enligt en publikation i Science hamnar mellan 1,5 och 4,5 procent av all tillverkad plast i havet, alltså 4 och 12 miljoner ton per år. Problemet är internationellt, men Sverige bör agera nationellt och regionalt samt intensifiera arbetet med att lyfta problematiken i internationella forum. Uppenbart har vi möjlighet att göra skillnad i synnerhet i Östersjön där Sverige är landet med längst kust.

Makroplast, påsar och andra föremål, sönderdelas och bildar med tiden (sekundär) mikroplast. Så kallad primär mikroplast förekommer i till exempel kroppsvårdsprodukter. Plasterna kan ätas av vattenlevande djur varefter de förflyttas uppåt i näringskedjan. Det inerta materialet kan vara skadligt i sig, men plasterna kan också transportera miljögifter. Makroplast i naturen är dessutom helt enkelt misspydande, till lands, till havs eller utmed stränder. Sverigedemokraterna förordar en helhetsstrategi för att reducera dessa problem.

Ökade resurser bör avsättas för att kartlägga flödena av plast, både mikroplast och makroplast, i samhället.

Akademi, industri och handel bör åläggas att utvärdera olika plaster ur miljösynpunkt där (utöver kvalitet och kostnad) aspekter som nedbrytbarhet och ekotoxikologi undersöks. Åtgärder bör vidtas för att minska den totala användningen av plastprodukter, förutsatt att de inte ersätts med andra material med högre miljöbelastning. Plaster med särskilt hög miljöbelastning – här bör hänsyn tas till toxicitet, användningsområden såväl som nedbrytningsegenskaper – bör ersättas med andra material, till exempel mer miljövänliga plaster. Regeringen bör återkomma till riksdagen med konkreta förslag om hur användandet av plaster med hög miljöbelastning kan minskas.

Ytterligare åtgärder bör vidtagas för att i större utsträckning sluta flödena, alltså minska andelen plast som inte återvinns eller tas om hand på annat sätt. Särskild uppmärksamhet bör tillägnas frågan hur mikroplaster i marin miljö kan minimeras.

Martin Kinnunen (SD)

Runar Filper (SD)